

בש"פ 5781/17 - מדינת ישראל נגד מוסטפא דיאב אגבריה, מוסא סלאמה

בית המשפט העליון
בש"פ 5781/17

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיבים: 1. מוסטפא דיאב אגבריה
2. מוסא סלאמה

ערר על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בירושלים
מיום 16.7.2017 במ"ת 24287-05-17 שניתנו על-ידי
כבוד השופטת ח' מ' לומפ

תאריך הישיבה: כ"ד בתמוז התשע"ז (18.7.2017)

בשם העוררת: עו"ד ערן זלר, עו"ד נועה עזרא, עו"ד חיים שוויצר

בשם המשיב 1: עו"ד מירב חורי

בשם המשיב 2: עו"ד איברהים עיאד, עו"ד שימאא' עיאד

מתורגמן: איאד אבו גוש

החלטה

1. בפני ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 16.7.2017 (מ"ת 24287-05-16, השופטת ח' מ' לומפ). בית המשפט המחוזי הורה בהחלטות נפרדות ביחס לכל אחד מהמשיבים על מעצרו עד תום ההליכים נגדם במתכונת של פיקוח אלקטרוני.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

2. ביום 11.5.2017 הוגש כתב אישום נגד שני המשיבים, יחד עם אדם נוסף ושני תאגידים (ת"פ 24190-05-17). במקביל הוגש כתב אישום נוסף באותה פרשה נגד אחרים. עניינם של חלק מהמעורבים בפרשה נדון בהרחבה בבית משפט זה בהחלטתו של השופט ע' פוגלמן בבש"פ 5166/17 מדינת ישראל נ' מחאג'נה (29.6.2017) (להלן: עניין מחאג'נה). על כן, לא ארחיב במסגרת החלטה זו אל מעבר לנדרש בנסיבות העניין.

3. כתב האישום נגד המשיבים מייחס להם שורה של עבירות הנוגעות בעיקרן לפעילות בארגון טרור, ובהן קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); חברות ופעילות בארגון טרור לפי סעיף 22(ב) לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 (להלן: חוק המאבק בטרור); איסור פעולה ברכוש למטרות טרור לפי סעיף 31 לחוק המאבק בטרור; החזקת סם לפי סעיף 7(ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (המשיב 2 בלבד); איסור הלבנת הון לפי סעיף 3(א) ו-3(ב) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין. יצוין כי בכתב האישום נכללו גם סעיפי אישום מעבירות מקבילות שהיו קבועות בתקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945 (להלן: תקנות ההגנה) ובחוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2005 - עבירות שבוטלו בעקבות חקיקת חוק המאבק בטרור - ביחס לתקופה שבין התאריכים 15.11.2015 - 1.11.2016).

4. על פי כתב האישום, המשיבים משתייכים לארגון התנועה האסלאמית (להלן: התנועה האסלאמית), אשר הוכרזה כהתאחדות בלתי מותרת לפי תקנות ההגנה ביום 15.11.2015, ואף הוגדרה כ"ארגון טרור" החל מכניסתו לתוקף של חוק המאבק בטרור בחודש נובמבר 2016. לפי כתב האישום, בין מטרותיה של התנועה האסלאמית נמנות הטמעת תפיסות עיוניות לזכות הקיום של מדינת ישראל וקידום פעולות שעשויות לגרום להלהטת הרוחות בציבור. עוד נטען בכתב האישום כי התנועה האסלאמית עוסקת, בין היתר, ב"דעה", שתוארה בכתב האישום כ"פעולות צדקה והטפה שנועדו ליצור אינדוקטרינציה בציבור ולגייס תמיכה עממית באידיאולוגיה של התנועה האסלאמית ובפעולות שמבוצעות להגשמתה". לפי כתב האישום, לפעולות המתוארות לעיל הייתה השפעה ניכרת על המתח הביטחוני, והחל מחודש 2015 הן הובילו לגל של אלימות בישראל אשר במהלכו בוצעו הפרות סדר נרחבות ופיגועים.

5. בכתב האישום נטען כי עד ההכרזה על התנועה האסלאמית כהתאחדות בלתי מותרת עמד המשיב 1 (להלן: מוסטפא) בראש עמותת "אלרסאלה ללנשר ואלאעלאם" שהייתה חלק מהתנועה האסלאמית, ואילו המשיב 2 (להלן: מוסא) היה פעיל בפעילות הדעה, ובמסגרתה עסק באספקת מזון לשבירת צום הרמדאן. על-פי הנטען בכתב האישום, לאחר שהתנועה האסלאמית הוכרזה כהתאחדות בלתי מותרת בחודש נובמבר 2015, מוסטפא המשיך את פעילותה תוך הסוואת הפעילות מפני הרשויות באמצעות עמותת "אמאן ללאנסאן ואלבניאן" (להלן: אמאן). כמו כן, כך נטען, מוסטפא היה מעורב במספר נסיעות לתורכיה לצורך מימון פעילותה של אמאן. בנסיעות אלה נפגש מוסטפא עם נציגי עמותות זרות שמימנו את פעילות התנועה האסלאמית, וביקש מהם להמשיך ולהזרים כספים לאמאן. על-פי המתואר, במפגש שנערך בין המשיבים לדמויות נוספות בסמוך לתחילת חודש הרמדאן בשנת 2016, תיאמו המשתתפים את המשך פעילותה של התנועה האסלאמית באמצעות עמותת אמאן ועמותה נוספת בשם "חדאיק" שבבעלותו של מוסא (להלן: חדאיק). על-פי הנטען, נקבע מנגנון לפיו עמותת אמאן תוביל את הפעילות ותפקח עליה, אולם תתחזה לעמותה שכל תפקידה הוא לתווך בין חדאיק לבין תורמים מחו"ל. כמו כן, נקבעו במפגש זה הסדרי כספים ומשכורות ואת מתכונת השימוש במימון שיתקבל מעמותות בחו"ל. עוד נקבעו במפגש הסדרי התנהלות כספית שיסוו את המשך הפעילות של התנועה האסלאמית.

6. לצורך הפעילות האמורה, בין מאי 2016 למרץ 2017 העבירו עמותות זרות לחשבונות חדאיק ולשני חשבונות נוספים מעל שלושה מיליון שקלים. כתב האישום מתאר גם 25 פרויקטים מתוכננים נוספים בהיקפים של מיליוני שקלים

שהוצאתם לפועל לא הושלמה בסופו של דבר.

7. אישום נוסף מייחס למשיבים עבירות של הלבנת הון ופעולה ברכוש אסור, בגין השימוש שעשו בכספים שהעבירו העמותות למימון התנועה האסלאמית והאופן שבו ניסו להסוות את העברת הכספים מהרשויות.

8. בנוסף, באשר למוסא בלבד, נטען כי הוא החזיק במגירת שולחן העבודה שבביתו 10 טבליות סם אסור מסוג MDMA, שלא לשימוש עצמי.

9. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה בקשה למעצרו של המשיבים עד תום ההליכים נגדם.

10. בהחלטתו מיום 11.6.2017 קבע בית המשפט המחוזי כי קיימות ראיות לכאורה לביצוע העבירות המיוחסות למשיבים, וכן כי מתקיימת בעניינם עילת מעצר של מסוכנות המבוססת על המעשים המיוחסים למשיבים ועל חזקת המסוכנות הסטטוטורית הקבועה בסעיף 21(א)(1)(ג)(2) לחוק המעצרים. בבוחנו האם ניתן להשיג את תכלית המעצר בחלופה שפגיעתה פחותה, עמד בית המשפט המחוזי על כך ששני המשיבים היו מובילים בהתארגנות. במסגרת כך, בית המשפט המחוזי עמד על כך שמוסטפא היה מעורב בנסיעות לחו"ל לגיוס כספים, ואילו מוסא היה מעורב בניהול הכספים והעברתם לגורמים שונים. יחד עם זאת, בית המשפט המחוזי עמד גם על העובדה שלמשיבים לא מיוחסת פעילות טרור מבצעית או צבאית. בנוסף לכך, בית המשפט המחוזי הצביע על גילם המבוגר ועל היותם בעלי משפחות ונעדרי עבר פלילי או ביטחוני רלוונטי. על בסיס שיקולים אלה, לצד השוואה בין מעמדם ואופי פעילותם של המשיבים ליתר הנאשמים בפרשה, קבע בית המשפט המחוזי כי יש לבחון בעניינם של המשיבים אפשרות של מעצר במתכונת של פיקוח אלקטרוני, לאחר שיוגשו לו תסקירים של שירות המבחן.

11. בתסקיר המעצר בעניינו של מוסטפא מיום 21.6.2017 צוין כי הוא בן 53, נשוי ואב לארבעה, וכי התגורר טרם מעצרו באום-אלפאחם. מוסטפא תואר בתסקיר כאדם בעל יכולת ורבאלית גבוהה, אינטליגנטי ומשכיל, וצוין כי נראה שגדל במשפחה תומכת. עוד נכתב כי תשעת אחיו של מוסטפא – חמישה אחים וארבע אחיות – מנהלים אורח חיים נורמטיבי ללא מעורבות פלילית. בתסקיר צוין עוד כי מוסטפא מנהל אורח חיים תקין והצליח לשמור על יציבות במישורי חיי השונים כגון משפחה ותעסוקה. על-פי האמור בתסקיר, שירות המבחן התרשם כי המעצר שימש גורם מרתיע מבחינת מוסטפא וכי אין אינדיקציה לקווי מחשבה עברייניים מושרשים אצלו. בצד זאת, שירות המבחן התרשם כי קיים פער רב בין תיאוריו את אורח חייו לבין האישומים כלפיו. שירות המבחן ציין כי מוסטפא לא הצליח להסביר פער זה וכי הוא לא הבהיר היבטים הנוגעים למערכות יחסים חבריות שניהל, להתנהלותו, לאופי עבודתו ולנסיבות מעצרו. שירות המבחן הוסיף כי מטעם זה אין באפשרותו לשלול סיכון להישנות מעשים דומים לאלה המיוחסים לו בכתב האישום. בתסקיר משלים מיום 11.7.2017, שנגע לחלופת המעצר בלבד (לאחר שהתסקיר הקודם שלל את החלופה המוצעת בביתו של מוסטפא), המליץ שירות המבחן על מעצרו של מוסטפא בפיקוח אלקטרוני בבית אחותו בכפר מוקיבלה. שירות המבחן העריך כי המפקחים המוצעים יצליחו לשמש גורמי סמכות ומציבי גבולות עבור מוסטפא, והוסיף כי הרחקה גאוגרפית משמעותית מאזור מגוריו תפחית את הסבירות להישנות מעשים דומים לאלה שיוחסו לו.

12. בתסקיר מעצר בעניינו של מוסא מיום 19.6.2017 צוין כי הוא נשוי ואב לארבעה, וכי התגורר טרם מעצרו בג'בל אלמוכבר. מוסא תואר בתסקיר כאדם בעל יכולת גבוהה וניסיון רחב בתחום העסקים. בצד זאת צוין כי בשיחה עמו הוא נטה להתייחס לנסיבות מעצרו באופן שטחי ומניפולטיבי. שירות המבחן הצביע על הפער הקיים בין המעשים שיוחסו

למוסא בכתב האישום לבין התייחסותו לנסיבות מעצרו, לאופי קשריו החברתיים ולסביבתו. בהמשך לכך, שירות המבחן העריך כי הסבירות להישנות מקרים דומים בעתיד ואי-עמידה בסייגי השחרור היא בינונית. בתסקיר משלים מיום 10.7.2017, שנגע לחלופת המעצר בלבד (לאחר שהתסקיר הקודם שלל את החלופה המוצעת בשל הרכב המפקחים המוצע ומיקום החלופה), הומלץ על מעצרו של מוסא בפיקוח אלקטרוני המלווה בפיקוח אנושי של מפקחים שנמצאו מתאימים על-ידי שירות המבחן. שירות המבחן ציין כי להערכתו מעצרו של מוסא בפיקוח אלקטרוני, בצירוף הפיקוח האנושי, יפחית באופן משמעותי מרמת הסיכון להישנותם של מקרים דומים בעתיד.

13. ביום 16.7.2017, לאחר שהוגשו התסקירים בעניינם של המשיבים, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו בפיקוח אלקטרוני עד תום ההליכים בעניינם. בית המשפט המחוזי קבע, ביחס לשני המשיבים, כי מעצר בפיקוח אלקטרוני ירחיק אותם מסביבתם ומקשריהם החברתיים באופן שיוביל להפחתת המסוכנות הנשקפת מהם. בית המשפט המחוזי הוסיף כי בני משפחתם של השניים שנקבעו כמפקחים מודעים לחובה המוטלת עליהם וכי הוא התרשם מהתגייסותם לכך. לבסוף, בית המשפט המחוזי הוסיף כי בעת מתן ההחלטה המשיבים כבר שהו במעצר מאחורי סורג ובריח במשך ארבעה חודשים כך שניתן לקוות שתקופה זו הציבה להם גבולות ברורים.

14. על כן, בעניינו של מוסטפא נקבע כי ישהה במעצר בפיקוח אלקטרוני בבית אחותו בכפר מוקיבלה, בתנאים הבאים: איסור על יצירת קשר עם המעורבים האחרים בפרשה; איסור שימוש באינטרנט, בין באמצעות מחשב ובין באמצעות טלפון נייד; הפקדה של 20,000 שקל וחתימה על ערבות עצמית בסך של 20,000 שקל; חתימה על ערבות צד ג' על-ידי כל אחד מהמפקחים בסך של 10,000 שקל; ועיכוב יציאה מהארץ.

15. באשר למוסא ניתנה החלטה נפרדת, ובמסגרתה בית המשפט המחוזי אימץ את המלצת שירות המבחן לפיה הוא יועבר למעצר בפיקוח אלקטרוני. מקום המעצר נקבע בדירה שנשכרה באופן ייעודי לשם כך בבית צפאפא, בתנאים הבאים: איסור על יצירת קשר, במישרין או בעקיפין, עם המעורבים האחרים בפרשה; הפקדה של 15,000 שקל וחתימה על ערבות עצמית בסך של 20,000 שקל; חתימה על ערבות צד ג' על-ידי כל אחד מהמפקחים בסך של 10,000 שקל; ועיכוב יציאתו מהארץ.

16. לבקשת המדינה, בית המשפט המחוזי עיכב את ביצוע החלטותיו על-מנת לאפשר למדינה להגיש ערר עליה.

הערר

17. הערר שבפני מכוון להחלטותיו של בית המשפט המחוזי.

18. בערר טענה המדינה כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שהורה על מעצרו של המשיבים בפיקוח אלקטרוני. לטענת המדינה, ראוי לעצור את המשיבים מאחורי סורג ובריח עד לתום ההליכים נגדם. בפתח הדברים, עמדה המדינה על חומרת מעשיהם של המשיבים שעסקו בהפעלת "מערך אזרחי מורכב מטעם ארגון טרור מוכרז", שנועד להחיות את פעילות התנועה האסלאמית בעקבות ההכרזה עליה כ"התאחדות בלתי מותרת". בהמשך לכך, המדינה הצביעה על תפקידים המרכזיים של המשיבים במסגרת הארגון. המדינה טענה כי המשיבים הם מעמודי התווך של הפעילות המתוארת בכתב האישום וכי יש להם מעמד רם בהיררכיה הארגונית. לטענת המדינה, בין הנאשמים בשני כתבי האישום קיים שוני

בהיקף מעורבותם בפרשה, עובדה שקיבלה ביטוי בהחלטותיו של בית המשפט המחוזי ובהחלטה בעניין מחאג'נה. המדינה טוענת כי באשר לנאשמים שמעמדם בארגון נמוך יותר נקבע בעניין מחאג'נה על כך שיש להורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני. על כן, כך נטען, מעמדם הבכיר של המשיבים דנן מחייב מעצר מאחורי סורג ובריח.

19. המדינה הוסיפה וטענה כי בית המשפט המחוזי שגה בכך שהניח כי מעצרו של המשיבים בפיקוח אלקטרוני מחוץ לבתיאם תאיין את האפשרות להישנות מעשים דומים למיחוס להם בכתב האישום. בהקשר זה נטען כי מעצר בפיקוח אלקטרוני אמנם מאיין את האפשרות כי מוסטפא ישוב לחו"ל לצורך גיוס כספים, אך עדיין לא יסכל את האפשרות שימשיך בפעילות זו וישמור על קשר עם עמותות זרות ממקום מעצרו. כמו כן, נטען כי אמנם עיקר הנאשמים בפרשה מתגוררים באום-אלפאחם, אולם מרבית הפעילויות שבהן היה מוסא מעורב היו בירושלים, וכי מכל מקום פעילות הארגון מתקיימת בכלל רחבי הארץ.

20. המדינה טענה עוד כי אופיין האידיאולוגי של העבירות מעיד על מחויבותם הרבה של המשיבים למעשים שביצעו ועל מסוכנותם הנובעת מכך. לבסוף נטען כי עסקינן בעבירות ביטחון שלגביהן נקבע בסעיף 22(ב) לחוק המעצרים כי לא יוטל מעצר בפיקוח אלקטרוני אלא אם מתקיימות "נסיבות מיוחדות", וכי לא קיימות כאלה במקרה דנן.

21. מנגד, המשיבים טענו בדיון שנערך לפני כי אין מקום להורות על מעצרו מאחורי סורג ובריח. המשיבים הדגישו את הפן האזרחי בפעילות שאותה ביצעו, תוך הצבעה על ההיבטים ההומניטאריים בפרויקטים שתוארו בכתב האישום. המשיבים הוסיפו כי במישור העקרוני יש מקום לערוך הבחנות בין עניינם לבין הליכים שבהם נדונו ארגונים אחרים, כדוגמת ע"פ 1784/14 עאשור נ' מדינת ישראל (3.9.2015) (להלן: עניין עאשור) שעסק בארגון חמאס, שכן לתנועה האסלאמית לא מיוחסת קיומה של "זרוע" צבאית. במישור הספציפי, המשיבים הצביעו על הנסיבות השוקלות לטובתם - היעדר עבר פלילי, ההתרשמות החיובית של שירות המבחן והתנאים המגבילים ההדוקים שהוטלו עליהם בהחלטותיו של בית המשפט המחוזי. לשיטת המשיבים, יש באלה כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהם. המשיבים טענו עוד כי התקופה שבה שהו במעצר מאחורי סורג ובריח הייתה חוויה מרתיעה עבורם.

22. בתום הדיון שנערך בפני, ביום 18.7.2017, הוריתי בהחלטה על מעצרו של המשיבים עד למתן החלטה מנומקת בערר, היא ההחלטה דנן.

דיון והכרעה

23. לאחר שעיינתי בערר הכתוב ושמעתי את טיעוני הצדדים בעל-פה הגעתי למסקנה שדין הערר להידחות בעיקרו, הן ביחס למוסטפא הן ביחס למוסא, בכפוף לאמור בפסקה 32 להלן. כהערה מקדמית אעיר כי חרף העובדה שבעניינם של מוסטפא ומוסא ניתנו החלטות נפרדות והם יוצגו בהליך בפני על-ידי עורכי דין שונים, ראיתי מקום לדון בעניינם במאוחד לנוכח הדמיון בטענות הנוגעות להם מטעם כל הנוגעים בדבר.

24. כנקודת מוצא לדיון ראוי לעמוד על ההיבטים המיוחדים של פעילות הנושאת אופי אזרחי-חברתי במסגרתם של ארגוני טרור. על היבטים אלה בכלל, ועל פעילות ה"דעוה" וגיוס הכספים בפרט, עמדתי בחוות דעתי בעניין עאשור, שם ציינתי את הדברים הבאים:

"חלק מן הפעילות 'האזרחית' עניינה בגיוס כסף ומשאבים אשר מיועדים להיות מתורגמים במישרין לפעילות בעלת אופי צבאי. עם זאת, לא אחת הפעילות 'האזרחית' של ארגוני הטרור מיועדת ל'הכשרת הלבבות', היינו לפעילות של חינוך ורווחה שנועדה לגייס אהדה לארגון הטרור ולפעיליו כטובים ומיטיבים, וזאת על מנת ליצור תשתית לפעילותו העתידית של הארגון. בשל זיקה זו בין הדברים, לא ניתן לשפוט פעילות 'אזרחית' כאמור רק ביחס למעשים שהיא כוללת בפועל, אשר עשויים להיות, בעומדם לבדם, רצויים או חיוביים" (שם, בפסקה 38).

ובהמשך לכך:

"פעילות של ארגון טרור - גם כאשר היא מקיפה מעשים לגיטימיים לכאורה - נשארת פעילות אסורה, והדברים אמורים גם במימון של אותם מעשים. כמה טעמים לדבר. ראשית, כפי שצוין, פעילותם של ארגוני הטרור מבוססת, במידה רבה, על גיוס תומכים באמצעות סיוע לאוכלוסיות מוחלשות. מבחינה זו, מתקיים בין המרכיבים השונים בפעילות החמאס יחס של סינרגיה, באופן שהאחד מחזק את חברו. שנית, במישור המעשי, קשה 'לעקוב אחר הכסף' ולבדוק בכל מקרה ומקרה מה השימוש שנעשה בו. כסף העובר דרך צינורות המימון של ארגון הטרור חזקה עליו שנועד לסייע לפעילותו. והצדקה - מה היא עליה? התשובה היא פשוטה: הרוצה לעסוק בצדקה - יעשה זאת שלא באמצעות ארגון השולח ידיו גם במעשי טרור אלימים" (שם, בפסקה 41).

25. אם כן, גם פעילות "אזרחית" כשלעצמה, במסגרת של ארגון טרור, טומנת בחובה סיכון לאינטרסים מוגנים של מדינת ישראל, ובראשם ביטחון המדינה (ראו עוד: בש"פ 9577/11 זלום נ' מדינת ישראל (9.1.2012) (להלן: עניין זלום)). לצורך ההליך בענייננו אין אני נדרשת לשוב ולהידרש בהרחבה לטענות הנוגעות לעקרונות אלה. זאת, מן הטעם שבמסגרת ההליך דנן המשיבים אינם חולקים במישרין על קיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר בעניינם. אף שדומה כי למשיבים יש השגות באשר לקביעה כי הייתה להם מודעות לכך שמעשיהם בוצעו במסגרת פעילות התנועה האסלאמית, הם לא הגישו על כך ערר, וממילא לא מיקדו את טענותיהם בפני בנושא זה. המחלוקת בין הצדדים בהליך דנן היא אפוא מצומצמת ויישומית. היא נוגעת בעיקרה לשאלה האם בנסיבות העניין ניתן להשיג את תכליות המעצר באמצעות מעצר בפיקוח אלקטרוני, והאם התמלאו התנאים הנוגעים לכך בדיון. לבחינת שאלות אלה אפנה כעת.

26. כאמור, המעשים המיוחסים למשיבים מעידים על מסוכנות הנשקפת מהם ואף מקימים חזקת מסוכנות סטטוטורית. יחד עם זאת, כאשר בית המשפט מתבקש לעצור אדם עד תום ההליכים נגדו עליו לשקול ולבחון האם ניתן להשיג את תכליות המעצר גם באמצעים שפגיעתם פחותה. הצורך לבחון אפשרות זו אינו מתייטר גם בעבירות המקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית, ובהן גם עבירות בטחון (ראו למשל: בש"פ 1523/16 מדינת ישראל נ' פרץ, פסקה 6 (29.2.2016); עניין זלום, בפסקה י"ג).

27. בענייננו, בית המשפט המחוזי סבר כי ניתן לאיין את המסוכנות הנשקפת ממוסטפא ומוסא באמצעות מעצר בפיקוח אלקטרוני ואנושי והצבתם של תנאים מגבילים נוספים. למסקנה זו הגעתי אף אני. מסקנה זו מושתתת, בראש ובראשונה, על תסקירי המעצר שניתנו בעניינם של השניים. שירות המבחן המליץ על מעצרם בפיקוח אלקטרוני, תוך ציון התרשמותו כי המפקחים שהוצעו מהווים גורמי סמכות ויוכלו להציב להם גבולות. אף מהחלטותיו של בית המשפט המחוזי ניתן ללמוד כי הוא סבר שהמפקחים הם ראויים וכי הם מודעים לחובות המוטלות עליהם. אינני רואה מקום להתערב בקביעות אלה של בית המשפט המחוזי, המבוססות על התרשמותו הבלתי אמצעית מהמפקחים - הן בעניינו

עמוד 6

של מוסטפא והן בעניינו של מוסא.

28. טעמים נוספים התומכים במסקנה לפיה יש במעצר בפיקוח אלקטרוני כדי להשיג את תכלית המעצר בנסיבות העניין נוגעים לעובדה כי השניים נעדרי עבר פלילי רלוונטי או ביטחוני (למוסא הרשעה קודמת משנת 2012 בגין ביצוע עבודות בלא היתר שבעקבותיה נדון לקנס כספי והתחייבות) ולכך שפרק הזמן שבו שהו במעצר מאחורי סורג ובריה היווה עבורם גורם מרתיע (דבר שבא לידי ביטוי מפורש בתסקיר מעצרו של מוסטפא וזכה להתייחסות בהחלטותיו של בית המשפט המחוזי ביחס לשני המשיבים).

29. כפי שטוענת המדינה, על-מנת להורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני מקום שבו מתקיימים התנאים למעצר עד תום ההליכים וקיימת חזקת מסוכנות סטטוטורית, יש להצביע על טעמים מיוחדים שמצדיקים הסתפקות במעצר במתכונת זו (סעיף 22ב(ב) לחוק המעצרים). אני סבורה כי תנאי זה מתקיים בעניינו בשים לב לנסיבותיהם האישיות של המשיבים, כפי שתוארו לעיל, ולצבר של נסיבות נוספות הנוגעות לביצוע העבירות המיוחסות למשיבים. ראשית, מקובלת עליי קביעתו של בית המשפט המחוזי לפיה הרחקתם של המשיבים מסביבתם החברתית הקרובה, כמו גם זה מזה, תוביל להפחתת המסוכנות הנשקפת מהם. בעניין זה ניתן לציין כי, כעולה מכתב האישום, הפעולות שביצעו המשיבים היו מבוססות גם על מפגשים והעברות כספים שבוצעו פנים אל פנים. שנית, ברי כי החזקתו של מוסטפא במעצר בפיקוח אלקטרוני תמנע ממנו להמשיך ולנסוע לחו"ל כפי שעשה לצורך גיוס כספים עבור התנועה האסלאמית. ראוי להבהיר, כי אין באמור לעיל כדי להעיד שלא נשקפת מסוכנות לביטחון המדינה מהמעשים המיוחסים למשיבים. ההפך הוא הנכון. יחד עם זאת, אני סבורה כי מהטעמים שפורטו ניתן להפחית בצורה משמעותית את המסוכנות באמצעות המעצר במתכונת אלקטרונית ובתנאים מגבילים הדוקים. בהקשר זה יוער כי גם ביחס למעורבים אחרים בפרשה, שהואשמו בעבירות דומות (גם אם במעורבות פחותה במידת מה), נקבע כי מתקיימים "טעמים מיוחדים" כנדרש לפי סעיף 22ב(ב) לחוק המעצרים (ראו: עניין מחאג'נה, בפסקה 25).

30. אשר לטענות המדינה ביחס להבדלים בביצוע העבירות בין המעורבים בפרשה,

לא מצאתי כי ראוי לחת לסוגיה זו משקל מכריע שיטה את הכף לעבר מעצרו של המשיבים מאחורי סורג ובריה. בהקשר זה ראוי להעיר כי עומר גריפאת, מעורב נוסף בפרשה (שעניינו נדון בעניין מחאג'נה), שוחרר לחלופת מעצר ביתית כבר בשלבים מוקדמים של הליכי המעצר, כך שלא ניתן לטעון שאין כלל הבחנה בין המעורבים בפרשה לעניין תנאי מעצרו. בהערת אגב ראוי לציין כי ביחס לגריפאת נקבע כי מעמדו בארגון גבוה, בדומה למעמדו של מוסטפא ומוסא, אך גם כי האחרונים היו מעורבים בפרשה באופן יותר אינטנסיבי. עוד יוער כי בית המשפט המחוזי הורה על מעצר מאחורי סורג ובריה של מעורב נוסף בפרשה, סלימאן אגבריה, לנוכח היותו פעיל מרכזי ויוזם הפעילות ולנוכח העובדה כי יש לו עבר פלילי רלוונטי בעבירות דומות. עניינו של סלימאן אינו בפני, ומובן שאינני נוקטת כל עמדה ביחס להחלטה הנוגעת לו.

31. חשוב להוסיף, כי החלטתו של השופט פוגלמן בעניין מחאג'נה עמדה נגד עיניו של בית המשפט המחוזי שעה שהורה על מעצרו של המשיבים בפיקוח אלקטרוני (ואף הוזכרה בהחלטותיו), כך שלא ניתן לטעון שהעקרונות שנקבעו בעניין מחאג'נה לא הובאו בחשבון על-ידי בית המשפט המחוזי.

32. חרף האמור לעיל, ראיתי לנכון להחמיר במידת מה בתנאים שהוטלו על המשיבים לצורך הבטחת מעצרו

במתכונת אלקטרונית, לנוכח חזקת המסוכנות הקיימת בעניינם ומתוך מטרה להדק את המעצר בפיקוח אלקטרוני (ראו והשוו: עניין מחאג'נה, בפסקה 26). על כן, אני מורה כי מוסטפא ומוסא יחתמו על ערבות עצמית בסך של 40,000 שקל וכל אחד מהמפקחים יחתום על ערבות צד ג' בסך של 15,000 שקל. שאר התנאים המגבילים בעניינם של המשיבים יישארו בעינם.

33. סוף דבר: הערר נדחה בעיקרו, בכפוף לאמור בסעיף 32 לעיל. מעצרו של המשיבים בפיקוח אלקטרוני ייכנס לתוקף עם השלמת התנאים שנקבעו לצורך כך, לרבות התנאים שנקבעו בפסקה 32 לעיל.

ניתנה היום, ג' באב התשע"ז (26.7.2017).

שׁוֹפֵט
